

Jak jsem zažila Evropu

Když otcové zakladatelé Evropské unie přišli s myšlenkou kompromisu, spolupráce a hledání společných hodnot, nikdo z nich nemohl tušit, jak významně jejich odvážné a bezprecedentní kroky ovlivní životy běžných Evropanů. Včetně mě.

Nemohli tušit, že pojedu na program Erasmus, který mi přinese nezapomenutelné chvíle s přáteli ze Španělska, Řecka a Kosova. Ani to, že Erasmus změní můj život natolik, že se po bakalářském studiu rozhodnu odjet do zahraničí studovat jiný obor, nebo že díky zrušení roamingových poplatků a cenově dostupným mobilním datům budu moci kdykoli volat domů ze zahraničí. Tyto skutečnosti jsou však jen třesničkou na dortu, *crème de la crème*, našeho *evropského snu*, který právě žijeme.

Rovnost, svoboda, demokracie, rovná práva pro muže a ženy, právní stát, úcta k lidské důstojnosti a mír. Tím, že jsem se narodila v Evropě, jsem vyhrála životní loterii. Tuto výhru jsem získala, aniž bych k ní musela jakkoli přispět. Bez boje. Aniž bych riskovala vlastní život, jak to v současnosti dělají naši východní sousedé.

Evropská unie, která navázala na předchozí integrační uskupení, mi pomáhá hmatatelněji prožívat mou evropskou identitu. Například prostřednictvím programu *DiscoverEU*, který EU organizuje pro mladé Evropany a Evropanky. Díky poskytnutým jízdenkám na vlak mi tento program umožnil dotknout se naší historie a připomenout si pravdu o nás Evropanech.

Při objevování Evropy jsem navštívila místo v Amsterdamu, kde protestanti tajně sloužili své bohoslužby v době, kdy jejich náboženství nebylo povoleno. Tato skrytá shromáždění představují důležitou kapitolu v historickém kontextu, kde náboženská tolerance nebyla samozřejmostí. To, že lidé riskovali svou svobodu a bezpečnost, aby mohli svobodně praktikovat svou víru, svědčí nejen o jejich oddanosti, ale také o naléhavé potřebě náboženské svobody. Období, kdy se tato tajná shromáždění konala, je již součástí historie, ale jeho odkaz nám připomíná, jak je důležité chránit základní práva a svobody pro všechny bez ohledu na jejich přesvědčení.

Byla jsem také na místě, kde v roce 1939 oficiálně začala nejkrvavější lidská tragédie, v Gdaňsku. Tamní muzeum druhé světové války je připomínkou obrovského bezpráví, kterého jsme se jako lidstvo dopustili, a varovným prstem před opakováním podobných křivd v budoucnosti. Z určitého úhlu pohledu nezačala druhá světová válka v Gdaňsku, ale ještě dříve,

v srdcích a názorech Evropanů, kteří postupně vyměnili lásku, solidaritu a toleranci za nenávisť a ochotu podílet se na zločinech, čímž umožnili, aby v naší Evropě zakořenilo sémě zla v podobě nacistické ideologie. Gdaňsk a řada dalších památníků v Evropě by nám měly neustále připomínat nejen důležitost zachování míru a lidské důstojnosti, ale také hrdiny z řad obyčejných lidí, kteří se v rozhodující chvíli dokázali postavit zlu a statečně hájit své hodnoty.

Díky programu Discover EU mám také osobní zkušenost s městem, které bylo mnoho let rozděleno na dvě části, s Berlínem. Tam, kde se dnes téměř každý turista fotí s Brežněvem a Honeckerem, byla kdysi hmatatelná železná opona. Dnes je toto místo památníkem, který nám ukazuje, že vítězství nad nacismem v Evropě neznamenal konec boje za hodnoty a svobodu, naopak, Evropa se musela vypořádat s novou nemocí, komunismem. Berlínská zeď nám připomíná, že musíme být ostražití a neustále bojovat za to, v co věříme. Ačkoli může být lákavé si myslet, že jsme nyní dosáhli vítězství a *konce dějin*, je nezbytné si uvědomit, že péče o hodnoty a svobodu vyžaduje neustálé odhodlání. Toto místo slouží jako varování, že za zachování těchto hodnot, které tvoří základy naší společnosti, bude třeba vždy bojovat.

Své poznávání Evropy vlakem jsem zakončila v Bruselu, mimo jiné v Domě evropských dějin. Mezi mnoha výstavami mě zaujalo zejména sledování krátkého dokumentárního záznamu z roku 1989. Okamžik, kdy se lidé ze tří pobaltských zemí drží za ruce a vytvářejí 690 kilometrů dlouhý lidský řetěz, aby ukázali soudržnost, odvahu a snahu o znovuzískání suverenity z rukou sovětských okupantů. Toto odvážné gesto je pro mě důkazem toho, že síla jednoty a odvahy dokáže překonat i ty nejtěžší výzvy, a také toho, že ačkoli občané těchto zemí v té době ještě nebyli součástí evropského integračního uskupení, byli svými hodnotami zakotveni v Evropě.

Díky těmto zkušenostem jsem si uvědomila, jak křehké jsou evropské hodnoty, ale o to víc jsem odhodlána se za ně postavit a žít svou evropskou identitu. Uvědomuji si, že být Evropankou není jen výhoda, ale především odpovědnost. Zodpovědnost, že v rozhodujících chvílích tyto hodnoty nezapřu. A rozhodující okamžik je vždy. Dokonce i nyní, kdy máme všechny vymoženosti, jako je svoboda a demokracie, po kterých lidé ve východní části Berlína toužili. Protože jak připomíná historik Timothy Snyder ve své knize O tyranii, každé volby mohou být našimi posledními svobodnými. Nikdy nevíme, stejně jako to nevěděli Slováci a Češi v roce 1946. A právě proto záleží na tom, abychom ani v době, kdy se máme dobře, nebyli lhodstojní. Protože pokud to podceníme, druhou šanci svobodně si vybrat už nemusíme dostat.